

2024/2054(INI)

22.10.2024

NACRT IZVJEŠĆA

o Europskoj središnjoj banci – godišnje izvješće za 2024.
(2024/2054(INI))

Odbor za ekonomsku i monetarnu politiku

Izvjestiteljica: Anouk Van Brug

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	9
PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE	10

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o Europskoj središnjoj banci – godišnje izvješće za 2024. (2024/2054(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Godišnje izvješće Europske središnje banke (ESB) za 2023.,
- uzimajući u obzir povratne informacije od 18. travnja 2024. koje je ESB dao kao odgovor na sadržaj Rezolucije Parlamenta o Godišnjem izvješću ESB-a za 2022.,
- uzimajući u obzir Statut Europskog sustava središnjih banaka (ESSB) i ESB-a, a posebno njegove članke 2., 15. i 21.,
- uzimajući u obzir članak 123. stavak 1., članak 125., članak 127. stavke 1. i 2., članak 130., članak 282. stavak 2. i članak 284. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir članke 3., 13. i 119. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
- uzimajući u obzir makroekonomske projekcije za europodručje koje su izradili stručnjaci Eurosustava od 7. ožujka 2024., 6. lipnja 2024. i 12. rujna 2024.,
- uzimajući u obzir odluke Upravnog vijeća ESB-a od 25. siječnja 2024., 7. ožujka 2024., 11. travnja 2024., 6. lipnja 2024., 18. srpnja 2024., 12. rujna 2024. i 17. listopada 2024.,
- uzimajući u obzir Eurostatovu procjenu inflacije od 17. listopada 2024.,
- uzimajući u obzir Komisijinu proljetnu gospodarsku prognozu objavljenu 15. svibnja 2024.,
- uzimajući u obzir izvješće Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) o svjetskim gospodarskim izgledima iz listopada 2024.,
- uzimajući u obzir monetarne dijaloge s predsjednicom ESB-a Christine Lagarde od 15. veljače 2024. i 30. rujna 2024.,
- uzimajući u obzir svoju Odluku od 1. lipnja 2023. o sporazumima u obliku razmjene pisama između Europskog parlamenta i Europske središnje banke o strukturiranju praksi interakcije u području središnjeg bankarstva¹,
- uzimajući u obzir da je Upravno vijeće ESB-a 21. srpnja 2022. odobrilo instrument zaštite transmisije (engl. *Transmission Protection Instrument*, TPI),
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 28. lipnja 2023. o uvođenju digitalnog eura ([COM\(2023\)0369](#)),

---

¹ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0214.

- uzimajući u obzir prvo izvješće o napretku pripreme faze projekta digitalnog eura, koje je ESB objavio 24. lipnja 2024.,
  - uzimajući u obzir četiri izvješća o napretku faze istraživanja projekta digitalnog eura, koja je ESB objavio 13. srpnja 2023., 24. travnja 2023., 21. prosinca 2022. i 29. rujna 2022.,
  - uzimajući u obzir reviziju strategije monetarne politike ESB-a pokrenutu 23. siječnja 2020. i dovršenu 8. srpnja 2021. te predstojeću procjenu strategije monetarne politike za 2025.,
  - uzimajući u obzir reviziju operativnog okvira ESB-a objavljenu 13. ožujka 2024.,
  - uzimajući u obzir Godišnje izvješće ESB-a o međunarodnoj ulozi eura objavljeno u lipnju 2024.,
  - uzimajući u obzir rezultate ESB-ova prvog testiranja otpornosti na stres u pogledu kibernetičke otpornosti od 26. srpnja 2024.,
  - uzimajući u obzir objavu revidirane Uredbe o kapitalnim zahtjevima² („CRR III”) i revidirane Direktive o kapitalnim zahtjevima³ („CRD VI”) u Službenom listu Europske unije 19. lipnja 2024.,
  - uzimajući u obzir rezultate ESB-ova testiranja otpornosti na stres u pogledu klimatske otpornosti od 8. srpnja 2022.,
  - uzimajući u obzir ESB-ovu ažuriranu Izjavu o okolišu iz 2024.,
  - uzimajući u obzir članak 142. stavak 1. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku (A10-0000/2024),
- A. budući da je prema makroekonomskim projekcijama za europodručje koje su stručnjaci Eurosustava izradili u rujnu 2024. stopa inflacije mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HIPC) u europodručju u rujnu 2024. iznosila 1,7 %;
  - B. budući da je predviđeno da će se inflacija mjerena HIPC-om u posljednjem tromjesečju 2024. u određenoj mjeri povećati, a zatim smanjiti na 2,2 % 2025. i 1,9 % 2026.⁴;
  - C. budući da je glavni cilj ESB-a očuvanje stabilnosti cijena, koju definira kao stopu inflacije od 2 % u srednjoročnom razdoblju;
  - D. budući da je ESB politički neovisan, što znači da ni institucije i agencije Europske unije ni vlade država članica ne bi smjele pokušavati na njega utjecati;

² SL L 1623, 19.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1623/oj>.

³ SL L 1619, 19.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1619/oj>.

⁴ https://www.ecb.europa.eu/press/projections/html/ecb_projections202409_ecbstaff~9c88364c57.hr.html

- E. budući da politička neovisnost od ESB-a zahtijeva da se suzdrži od donošenja političkih odluka;
- F. budući da je člankom 123. UFEU-a i člankom 21. Statuta ESSB-a i ESB-a zabranjeno monetarno financiranje država;
- G. budući da se plaćanja glavnice od dospjelih vrijednosnih papira kupljenih u okviru programa kupnje vrijednosnih papira i od siječnja 2025. u okviru hitnog programa kupnje zbog pandemije više ne reinvestiraju;
- H. budući da je euro druga po važnosti valuta na svijetu, koja znatno zaostaje za američkim dolarom, unatoč ekonomskoj veličini europodručja u globalnoj trgovini;
- I. budući da ESB polaže račune Parlamentu kao instituciji koja predstavlja građane EU-a;

Opći pregled

1. pozdravlja ulogu ESB-a u očuvanju monetarne stabilnosti; naglašava da je ESB institucija koja je odgovorna za očuvanje stabilnosti cijena u europodručju;
2. ističe da je statutarna neovisnost ESB-a, utvrđena Ugovorima, preduvjet za ispunjavanje njegova mandata;
3. ističe važnost političke neovisnosti ESB-a, koja bi trebala ostati nepromijenjena; naglašava da ta neovisnost pak od ESB-a iziskuje da se suzdrži od donošenja političkih odluka;
4. prepoznaje napore ESB-a da se inflacija vrati na razine razmjerne njegovu cilju od 2 % u srednjoročnom razdoblju;
5. žali zbog toga što je stopa inflacije u nekim državama članicama i dalje iznad ESB-ova cilja od 2 %; naglašava da inflacija umanjuje kupovnu moć fiksnih prihoda, štednje i mirovina i da narušava signalnu funkciju cijena kojom se osigurava učinkovita raspodjela sredstava;
6. žali zbog toga što je temeljna inflacija i dalje visoka, pri čemu su samo dvije države članice europodručja u rujnu 2024. prijavile temeljnu stopu inflacije nižu od 2 %;
7. upozorava ESB da se odupre iskušenju prebrzog smanjenja kamatnih stopa s obzirom na rizik od ponovnog povećanja stopa inflacije; naglašava da sam ESB očekuje privremeno povećanje stopa inflacije u posljednjem tromjesečju 2024. s obzirom na prethodni nagli pad cijena energije koji je isključen iz godišnje stope;
8. podsjeća da sposobnost ekonomske i monetarne unije da odgovori na vanjske šokove zahtijeva čvrste fiskalne politike u državama članicama;
9. podsjeća da razborite fiskalne politike država članica mogu dopuniti napore ESB-a na zadržavanju niskih stopa inflacije; ističe da je rješavanje problema prekomjernih razina javnog deficita i javnog duga ključno za očuvanje stabilnog gospodarstva i održivog rasta;

10. izražava zabrinutost zbog visokih razina državnog duga i državnog deficita u državama članicama i rizika od fiskalne dominacije koje one nose sa sobom;

Monetarna politika

11. zdušno pozdravlja činjenicu da se ukupna stopa inflacije od listopada 2022., kada je dosegla vrhunac od 10,6 %, u rujnu 2024. smanjila na razinu od 1,7 %;
12. pozdravlja smanjenje temeljne stope inflacije od ožujka 2023., kada je dosegla vrhunac od 7,6 %, na 2,7 % u rujnu 2024., ali izražava svoju nelagodu zbog njezine povijesno i trajno visoke stope;
13. žali zbog toga što je ESB-u trebalo više od tri godine da postigne razinu inflacije koja je razmjerna ciljnoj stopi od 2 %;
14. naglašava da je ESB kasno reagirao kada je inflacija počela rasti u siječnju 2021., a u srpnju 2021. premašila ciljnu stopu od 2 %; u tom pogledu podsjeća da je ESB procijenio da se očekuje da će inflacija biti samo prolazna;
15. poziva ESB da temeljito preispita i poboljša svoje modele i njihovu ulogu u donošenju politika s obzirom na njihovu nedovoljnu uspješnost posljednjih godina;
16. podržava odluku ESB-a da smanji svoje programe kupnje vrijednosnih papira s obzirom na višak likvidnosti na tržištu i pad stopa inflacije;
17. naglašava da su ESB-ovi programi kupnje nekonvencionalne politike koje u ekonomskom smislu predstavljaju monetarno financiranje koje je zabranjeno člankom 123. stavkom 1. UFEU-a, u slučaju kada ESB ne smanji svoju bilancu; stoga poziva ESB da postupno smanji svoju bilancu;
18. žali zbog uspostave instrumenta zaštite transmisije u srpnju 2022.; poziva ESB da poštuje ne samo pravnu zabranu monetarnog financiranja nego i njezino ekonomsko značenje; u tom pogledu naglašava da selektivna kupnja državnog duga predstavlja monetarno financiranje države članice EU-a;
19. naglašava da su različite kamatne stope u europodručju općenito rezultat različitih premija rizika za državne obveznice; naglašava da bi se kupnjom u okviru instrumenta zaštite transmisije samo prikrili simptomi ekspanzivne fiskalne politike; poziva države članice da provode odgovorne fiskalne politike i osiguraju održivu razinu duga;

Digitalni euro

20. pozdravlja napredak ESB-ova projekta digitalnog eura i dijalog s Parlamentom u tom pogledu; podsjeća na očekivane koristi, kao što su veća strateška autonomija, poboljšana financijska inkluzija i dostupnost izvanmrežnog rezervnog sustava plaćanja;
21. ponavlja da bi digitalni euro trebao služiti kao dopuna fizičkoj gotovini, da ne bi trebao u potpunosti zamijeniti gotovinu i da bi gotovina trebala ostati dostupna u svakom trenutku;

22. naglašava potrebu za modelom kompenzacije za bankarski sektor, koji je zadužen za praktičnu provedbu projekta digitalnog eura;
23. poziva ESB da uzme u obzir zabrinutosti u pogledu privatnosti u vezi s digitalnim eurom i naglašava da bi njegov razvoj trebao postati zlatni standard za druge financijske institucije kad je riječ o privatnosti;

Sekundarni ciljevi

24. poziva ESB da se suzdrži od donošenja politički motiviranih odluka i da se pridržava svojeg mandata koji se odnosi na očuvanje stabilnosti cijena; naglašava da prekoračenje tog mandata utječe na političku neovisnost središnje banke;
25. naglašava da se sekundarni ciljevi ESB-a najbolje mogu ostvariti kada slobodno tržište funkcionira u stabilnom makroekonomskom okruženju koje potiče ulaganja i na temelju predvidivih razina cijena;
26. naglašava da bi ESB trebao spriječiti narušavanje signalizacijske funkcije cijena s obzirom na njezinu ulogu u osiguravanju učinkovite raspodjele resursa; poziva ESB da procijeni u kojoj mjeri klimatske promjene utječu na njegovu sposobnost očuvanja stabilnosti cijena;
27. ustraje u tome da ESB poštuje načelo tržišne neutralnosti u svim svojim monetarnim operacijama; žali zbog toga što ESB-ove mjere dekarbonizacije vlastitih korporativnih obveznica nisu slijedile tržišno neutralan pristup u samoj svojoj definiciji;
28. poziva ESB da iskoristi sve dostupne alate kako bi osigurao da banke ozbiljno shvate klimatski rizik s ciljem da ublaže financijske rizike koji proizlaze iz klimatskih promjena;

Ostali aspekti

29. ističe da bi ojačana međunarodna uloga eura dovela do nižih kamatnih stopa u europodručju, poboljšanog statusa EU-a na međunarodnoj sceni i veće makroekonomske stabilnosti;
30. poziva ESB da se pozabavi pitanjem jačanja međunarodne uloge eura u cilju povećanja njegove privlačnosti kao rezervne valute i da podupre promjene u tom smjeru koje su potaknute tržištem;
31. pozdravlja činjenicu da ESB pridaje pozornost rizicima od kibernetičkih napada; poziva ESB da zajamči sigurnost i zaštitu monetarnog sustava za njegove korisnike, posebno u svjetlu aktualnih geopolitičkih događanja;
32. pozdravlja dovršetak okvira Basel III jer će se njime ojačati otpornost bankarskog sektora;
33. podržava cilj ESB-a da poveća zastupljenost žena poticanjem žena da napreduju u tom području; stoga pozdravlja inicijative kao što je stipendija ESB-a za žene u ekonomiji;

o

34. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji i Europskoj središnjoj banci.

OBRAZLOŽENJE

Tijekom posljednje četiri godine Europska unija bori se s iznimno visokim stopama inflacije. Rast cijena energije imao je kaskadni učinak na gospodarstvo, što je dovelo do rasta potrošačkih cijena. Kao institucija zadužena za očuvanje stabilnosti cijena u europodručju, Europska središnja banka (ESB) odgovorna je za rješavanje tog pitanja i olakšavanje brzog povratka stabilnih cijena. Međutim, središnjoj banci trebalo je više od tri godine da smanji inflaciju na normalnu razinu. Za razliku od toga u Sjedinjenim Američkim Državama Sustav federalne rezerve (engl. *Federal Reserve System*) uspio je brže kontrolirati inflaciju.

Smanjenje harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena (HIPC) i temeljne inflacije u novije vrijeme svakako je ohrabrujuće. Međutim, važno je napomenuti da je početni odgovor ESB-a došao kasno i bio neodlučan, što je omogućilo da inflacija eskalira više nego što je bilo potrebno. Jasno je da ESB-ovi modeli posljednjih godina daju slabe rezultate i da bi ih trebalo temeljito preispitati i poboljšati. Budući da su razine inflacije sada normalizirane, nužno je da ESB smanji svoje programe kupnje, koji su zapravo predstavljali monetarno financiranje putem nekonvencionalnih politika. Iako su ti programi bili zakonski dopušteni, ESB bi se trebao pridržavati duha Ugovora o EU-u, u skladu s kojim je zabranjeno monetarno financiranje europskih vlada.

Kad je riječ o onome što je temeljno, izvjestitelj naglašava važnost neovisnosti središnje banke. Kako bi se spriječilo političko uplitanje u njezin mandat za postizanje stabilnosti cijena, središnjoj banci dodijeljena je zakonska neovisnost. Ta autonomija omogućuje ESB-u da se usredotoči na svoje ciljeve bez vanjskih pritisaka, što zahtijeva da se suzdrži od donošenja političkih odluka. Izvjestitelj smatra da je to načelo ključno za očuvanje integriteta zajedničke valute i njezina izdavatelja. To se u praksi odnosi na sekundarne ciljeve ESB-a, kojima se žele poduprijeti širi ciljevi Europske unije. Veoma je važno da ESB radi na ostvarenju tih ciljeva, a da pritom ne ugrozi svoju primarnu usmjerenost na stabilnost cijena niti da bude podložan političkim motivima. Izvjestiteljica smatra da bi se ESB stoga trebao ograničiti na poticanje stabilnog makroekonomskog okruženja karakteriziranog niskim i predvidljivim stopama inflacije.

Osim toga, ESB napreduje i u pogledu projekta digitalnog eura. Ta inicijativa donosi jasne prednosti, uključujući veću stratešku autonomiju i bolju financijsku inkluziju. Međutim, važno je naglasiti da bi digitalni euro trebao dopuniti, ali ne zamijeniti fizičku gotovinu.

**PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA
INFORMACIJE**

Izjestiteljica izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primila nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.